Ч. 125. Львів, середа 26. липня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. рано.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1200 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 75 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 25. липня 1922.

Ґаґська невдача. Европа перший раз мала нагоду стрінутися з новою, революційною чи пореволюційною Росією в Ґенуї. Льойд Джордж задумав був мирними способами перевести ліквідацію війни там, де її огні під попелищем руїни жевріють ще до нинішного дня. Тоді впали також знаменні слова про пливкий стан між Балтиком і Чорним Морем. Льойд Джордж під оглядом політичним поставив квестію реституції мира на широких основах. Не тільки властива Східна Европа, але й ті простори, що находяться на границях двох світів, мали остаточно закінчити пожалування гідну провізорію і увійти в стадію правильного розвитку. З тією метою в Ґенуї з особливим натиском підношено й розвязку східно-галицького питання. А що новітна політика базується на економії, то треба було одночасно привернути нормальні економічні взаємини між Европою і Росією. Бажанням Англії було усунути Клємансівські „кільчасті дроти", втягнути совіти в европейську господарську орбіту і отворити російський ринок для промислу й торговлі всіх держав, здатних завоювати той ринок.

Та Ґенуа не сповнила надій її ініціяторів. Після гарних слів, менше й більше переконуючих промов, щирих і нещирих запевнень, совітських страхіть і легковаження „напрошуючогося" капіталу, — наступило продовження ґенуенської конференції в Гаазі. Чи після невдачі в Ґенуї ініціятори конференції справді серіозно думали, що в Гаазі поведеться щонебудь видумати такого, що буде основою до навязання економічних і політичних взаємин між Сходом і Заходом? Мабуть — ні. Перепровадження з Ґенуї до Гаґи мало радше на меті ратувати честь ініціяторів, сальвувати їх замисли, проволікати сумнівний мирний стан у вичікуванню дальшого розвитку подій.

Коли до Ґенуї зїхалися були найважніщі европейські потентати, коли вони своєю повагою і силою волі бажали — так сказатиб — вирвати Европу з хаосу, то до Гаґи відправлено вже тільки економічних знавців. І ще одно цікаве: Ґенуа без сумніву інтересувала цілий світ. Не тільки офіціяльна Европа з Л. Джорджом, де Фактою, Чічеріном, Віртом, Ратенавом чи Барту з напруженням слідила кожде, шахове потягнення в Ґенуї, але й всі покривджені долею, прибиті політично, виссані економічно, — всі обезправнені народи з напругою вижидали негайного спасення від Ґенуї. Зате Гаґа відразу виявила себе мертвородженою. Вона не найшла майже ніякого відгомону в серцях широких мас. І не диво, бож тут ходило тільки о комерцію між двома силами: Антантою і Совітами.

Одномісячні наради в Гаазі скінчилися тим, чим почалися, т. зв. нічим. Гаґська конференція властиво й не скінчилася, тільки розлізлася. Не найдено спільної точки порозуміння. Представники Европи жадали від большевиків признання приватної власности через відшкодовання і звороту соціялізованого майна. Після сповнення цеї передумови булаб можлива балачка про признання кредитів. Представники совітів — навпаки — перш усього жадали признання кредитів і то у висоті три з половиною міліярдів золотих рублів, а після того можна булоб вести пертрактації про концесії і частинне признання приватної власности, яке не нарушувалоб основ комуністичного ладу. Від цих протилежних передумов узалежнено дальший хід нарад і навязання порозуміння. А що в такій принціпіяльній площині був виключений якийнебудь компроміс, то довелося вкінці російській делеґації заявити, що вона уважає свою місію покінченою.

Якийсь час вижидано ще якоїсь несподіванки, яка далаб змогу продовжувати наради. Літвінов, вже після „скінченої місії", віднісся до свого уряду, чи він не усунув би із своєї програми квестію кредиту, та чи не згодився би на признання російських воєнних і передвоєнних довгів, як також на відшкодовання для закордонних власників підприємств, котрі сконфіскував совітський уряд.

Заки одначе могла наспіти відповідь совітського уряду, з англійських кол далися чути голоси, що важнійшим від відбудови Росії є рятунок перед неминучою економічною катастрофою центральної Европи, — Німеччини й Австрії. На порядку дня замісць відбудови Росії найшлася справа відбудови Німеччини, банкротство котрої моглоб потягнути в пропасть цілу Европу.

Таким чином наступив новий зворот в европейській політиці. Точка тяготи перекинулася із сходу Европи до її центра. Гаґська конференція покінчилася невдачою. Росію полишено на власну долю. Такий оборот не значить іще, що покінчилася доба конференцій. Вона тільки зачалася. Цей спосіб вирівнування противенств все таки дешевший, як розтинання ґордійських вузлів при помочі війни.

Не дасться заперечити, що в Европі ослабло заінтересовання до совітів. Коли в Ґенуї все ще гляділи на них, як на екзотичну появу з якогось невідомого царства, з царства кривавої казки, то в Гаазі вже привикли до них, як до джентельменів, котрі не деклямують про свої експерименти й „нові правди", тільки випрошують гроші у зненавидженої Европи.

Що буде далі? Ось питання, покрите важкою заслоною будучини. Як з дотеперішних спроб порозуміння між Сходом і Заходом видко, то між буржуазною Европою і в беззастережно пролєтарською Росією не може ніяким чином дійти до порозуміння. З цього виходилоб, що Европа ждатиме на дальші експерименти совітів, які можуть йти тільки в напрямку зближення до Заходу, або на їх упадок. В першім випадку знову прийшлоб би до навязання ниток порозуміння з Росією, номінально соціялістичною, а в суті річи капіталістично-буржуазною, в другому випадку Европа малаб до діла з новими людьми та одначе із старими засадами.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Велика Україна.

Централізація влади.

По донесенням з Харкова, на днях відбувся там всеукраїнський зїзд „предгубісполкомів". На зїзді розважувано питання про скріплення влади шляхом її централізації. Совіти мають бути зіпхані до другорядної ролі і мають бути знесені „ісполкоми" як орґани „що находяться під впливом місцевої буржуазії".

Повстанчий рух.

З за Збруча наспіли нові звістки про поширення повстанчого руху на В. Україні. Останні виступи повстанців звернені проти дрібних красноармейських частин, розміщених по В. Україні та військових ешелонів на залізних дорогах. Широкі маси селянства займають супроти цієї нової хвилі на разі вижидаюче становище, правдоподібно тому, що бажають найперше покінчити жнива.

Причиною нового вибуху повстань є надмірно високі податки, наложені в останніх часах совітською владою, які мають бути заплачені золотом і сріблом. Повстанці добре озброєні, мають гроші, головно американські доляри і німецькі марки. (Рпр.).

Червоний терор.

„Волынское Слово" в телеграмі з Полтави з д. 15. ц. м. доносить: В село Єреміївка золотоношського повіту прибули повстанці, обезоружили кубанську сотню, ескадрон і червону міліцію, забрали зброю і відійшли, не зробивши нікому нічого злого. За кілька днів прибула ціла червона бриґада. Арештовано всіх старців в селі. виведено на майдан, де зігнано всю людність села. Комісар заявив, що совітська влада може розстріляти не тільки їх, але і 1000 невинних, бо йому наказано за всяку ціну негайно здавити повстання. Всіх старців розстріляно машиновими крісами. Тих, що давали знаки життя дострілював комісар револьвером.

Безцільність комуністичної пропаґанди.

З початком липня — як подає „Русспресс" — відбувся в Харкові всеукраїнський зїзд керманичів пропаґанди. На зїзді вияснилось, що комуністична пропаґанда тратить щораз то більше значіння серед населення, особливож серед селян, як і робітників. Для боротьби з цим явищем рішено зреформувати установи, що займаються пропаґандою, обєдинивши їх під проводом „главполітпросвіта". В звязку з цим рішено створити цілий ряд інтернаціональних клюбів в портових містах, для агітації серед моряків.

Що до пропаганди в червоній армії, керманичі заявили, що ідеї марксізму і комунізму не мають ніякого успіху в червоній армії наслідком їх теперішнього настрою і радили привернути стару пропаганду про святість військових знамен, полкових традицій і т. и.

Німецька санітарна місія на Великій Україні.

Берлінські часописи пишуть, що в дорозі з Берліна до Одеси прибула до Харкова німецька санітарна місія.

Допомога французького Червоного Хреста.

З Марсилії доносять: З кінцем липня під американським прапором виїздить корабель „Тарудан" з транспортом лікарств і муки для В. України. Лікарства висилає французький Червоний Хрест, муку ріжні французькі організації.

Слідуюче число

одержать лише ті Вп. Передплатники, що вирівнали передплату за липень с. р.

З Буковини.

Нове життя на Буковині. — Папський нунцій в гостині. — Втрата щирого громадянина!

В нас під румунською владою живеться всім, навіть буковинським Румунам тяжко. а вже найтяжше Українцям. Головною цілю всіх заряджень є нищення всього українського життя на полі політичнім,

економічнім і культурнім. Політичне життя, колись між буковинськими Українцями так живе, бурхливе, завмерло цілком, бо не стало проводирів. Василько буковинськими Українцями цілком не інтересується, проф. Стоцький вчить на українськім вільнім університеті в Празі і, зражений некультурним поведенням своїх колишніх політичних товаришів, стоїть осторонь, а інсп. Попович „благоденствує“ в Станиславові; був. пос. Пігуляк знеможений літами і переслідуваннями румунських властей замовк; д-р Теодот Галіп у Відні стоїть в тісній звязи із бувшими членами Директорії Макаренком і Швецом; а останні був. посли Семака і Спинул в „Бук. делегації Національної Ради“, відірвані від всякої звязи з краєм, по своїм слабим силам обороняють інтереси буковинських Українців за границею, та, на жаль, досі ніякого висліду їх праці не бачимо.

А тимчасом та організація в краю, яка була, розлізлася під дошкульними ударами румунської влади і народ, опущений своїми колишніми проводирами, мовчки терпить знущання ворога, зневірився у всяку передше сподівану поміч і жде... Чого? Визволення з під тяжкого ворожого ярма, а то в злуці і одночасно із визволенням своїх галицьких братів. Яке невиносиме це румунське ярмо, виявилося на вічу, яке скликали українські соціялдемократи на неділю дня 16. ц. м. до „Народнього Дому“ в Чернівцях, в якім брали участь всі верстви народу без ріжниці партій. Реферати про стан шкільництва, православної церкви та громадянського життя взагалі виявили таку безліч нестерпимих кривд, таку нечувану нахабність румунської влади, що резолюції з протестом проти тих кривд принято з небувалим одушевленням. І перший раз по довгих літах гнету залунала із зболілої душі народу пісня „Ще не вмерла“ та „Не пора“, як голосний протест проти всіх зазнаних кривд. Настрій був бадьорий, піднесений, так і видно, як народ — головно селяне явилися дуже численно на вічу — рветься до волі, хоче скинути чуже ярмо і жити своїм свобідним життям, тільки потребує проводу. Жаль тільки, що отсей радісний обяв використали панове соціялдемократи нельояльно для своїх партійних цілей, та все таки сей перший прояв живучости буковинських Українців буде без сумніву мати корисні наслідки, бо дано перший товчок до відновлення національного життя, кинено в народ клич до нової організації. Що тямущі румунські політики числяться з тим, видно хочби й з того, що т. зв. цараністи (радикальна мужицька партія), яка має сильну позицію як строго опозиційне сторонництво в Бесарабії і яку посуджують навіть як симпатиків большевиків, шукає порозуміння з Українцями для поборення теперішніх можновладців, засліплених шовіністів. Від спритну дотичних наших людей буде залежати, використати се змагання в користь нашого народу. А час найвищий вже, пробудитися до праці, бо всі економічні українські інституції знищено, а шкільництво скорим темпом румунізується в той спосіб, що українські школи замикається або переміняється на румунські. Вершком того шовіністичного румунізаторського шалу є заведення румунського богослуження і проповідей в православних церквах по чисто українських селах, а в найновійшім часі навіть урядування по румунськи у всіх урядах і судах також в чисто українських повітах. Так „додержує“ румунська влада приняті на себе в мирових трактатах обовязки пошановання прав меншостей — вони уважають навіть більшість українську як меншість! — без всякого протесту зі сторони Ліги Народів! Чи дійсно нема способу приборкати тих загорільців і змусити їх до пошановання законів і що найменше примітивних основних прав співгорожан? Сподіємося, що буковинська делєгація Національної Ради у Відні скористає із найновійшої ухвали Товариства Ліги Націй, запавшої в Празі в справі охорони меншостей, яку то ухвалу тут навіть заборонено оголошувати. Така інтервенція в сполуці із наміреною новою організацією — але не по рецепті Василька з гори, тільки з долу — скріпить скоро сили нашого народу так, що в мент визволення буковинські Українці зможуть гідно стати плече об плече зі своїми галицькими братами.

Сього сподіється також папський нунцій з Букарешту, архиєпископ Марладжі, який саме тепер гостить на Буковині. Він постарався о те, що плян румунської влади, аби гр.-кат. священство піддано під юрисдикцію румунського гр. кат. епископа в Араді, не здійснився, бо для гр.-кат. вірних на території, яка тепер знаходиться під румунською владою, іменував Рим апостольським адміністратором гр. кат. пароха з Серету о. Климентія Злепко. Тож коли нунцій приїхав до Чернівець і відзначив мимо затій шовіністичних Поляків Українців тим, що понтифікальне богослуження відслужив в гр. кат. церкві та вияв-ляв на кождім кроці свою симпатію до Українців (він по національности Італієць), Українці віддячилися йому щирим хоч скромним приняттям. Ті взаїмні симпатії утрівалив нунцій ще своєю промовою, в якій побажав Українцям як найскоршого осягнення свого високого ідеалу самостійного державного життя, яке слушно нашому народови належиться. Ніщо отже дивного, що з огляду на тутешні відносини такі слова нунція викликали як найкраще враження. Тому й вірять буковинські Українці його обітниці, що він всі бажання бук. Українців горячо попре особисто в Римі, щоби тим доказати прихильність Риму до нас. З огляду, що православна церков стала для нас на Буковині мачохою, ся щира прихильність до нас тим вартнійша.

З громадянського життя спімну ще, що наша громада втратила щирого трудовника в особі о. Миколи Стрийського, який перенісся як адміністратор парохії до Городенки. Його непосідною заслугою є, що стару парохіяльну гр. кат. церкву тепер реставрують і побивають бляхою, так що щезне вже раз болюче свідоцтво нашого убожества. Бажаємо цьому громадянинови всього найкращого на новім пості, а нашої доброї памяти він крім почесних дарунків, які йому міщанство вручило, може бути певним.

Буковинець.

Памятаєте про пресовий фонд „Громадського Вістника“! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника“.

Голос розпуки.

Про страшне положення Українців, держаних польською владою в Тухолі, пише нам один з тамошних українських старшин. Це справдішний голос розпуки, який повинен спонукати наше громадянство до негайної акції в хосен нещасних та який не повинен прогомоніти безуспішно попри уха компетентних урядових чинників та заставити їх до справедливого поладнання долі тухольських вязнів. Одержане письмо подаємо без змін:

Наша мала громада, зложена з трийцятьох людей, в тім двайцять чотирох старшин, розпочала третій рік неволі. Розпочала його під особливо невідрадними виглядами. Бо коли навіть поминемо то, що теперішні таборові власти, опираючися на наклепах інтернованих Москалів, взяли собі за святий обовязок мати нас опеціяльно на оці, що ради нас вони загострили цензуру і часто видають часописи з однотижневим опізненням, а листи з Галичини доходять до нас аж за пятнайцять днів, що при видачі перепусток на прохід для нас старається трудности робити один інтернований, який повинть службу канцеляриста і коли поминемо вкінці і то, що уважають нас після потреби раз за полонених раз за інтернованих, — то остається ще багато фактів і обставин, які таки дають ся добре знати.

Перше, це приміщення. Землянку, в якій порядний хазяїн скотини не схотів би держати, відведено нам ще осеню минулого року. Мимо наших кількаразових просьб нічого в ній не поправлено, так, що ми самі були приневолені переводити поправки о скільки це було в наших силах. Даху не поправлено і тепер при найменшім дощі в землянці повно води і зовсім не маєте враження, що ми не на дворі.

Друге, це убрання, якого ми від півтора року не дістали. В жовтни м. р., при передачі власти комісарям, видало військо ще кількайцять пар біля і виміняло одинайцять пар черевиків і то вже проходжених. Тепер ми приневолені, або купувати собі убрання за великі тисячі в інтернованих, що дістають ще дещо від яких-то своїх комітетів, чи купувати просто в місті, чи вкінци казати присилати собі з домів, або з конечности брати безперервні соняшні купелі. За направки мусимо теж платити, бо

RACHILDE.

Вічна жура.

—о—

Родиться людина. Ангел хоронитель, призначений для її душі, позволяє їй застановитися ще перед виходом на світ. Роздумує отже...

Материні родні части важко працюють, а душа людини розважує міжтим обставини свойого будучого життя.

Ангел: Народишся — вмерти мусиш. Життя — се смертна недуга. Проживеш довго, витерпиш багато. Помреш замолоду, буде тобі жалко за життям. Вибирай собі!

Людина: Падоньку мій! Що діяти? Дайте мені на разі здорове тіло.

Ангел: Буде твоє тіло сильним, змусить його власна його сила — вишумітися. Колиж вишумиться, стягне на себе страшні недуги. Колиж не вишумиться, стане довіряти в свою міць — а ся довіра вжене його без надуми у першу небезпеку, яку зустріне. Стане убийником — повісять його. Стане робітником — буде сперечатися зі своїми товаришами. Колиж матиме суперечки, схоче їх покінчити... а щоби їх позбутися, знайде смерть.

Людина: То хочу мати ніжне тіло.

Ангел: Як будеш слабкою, то вже дитиною зазнаєш багато нещасть. Владеш і набеш собі синяка. Будеш мати синяки, лишаться знаки. Матимеш лиху мамку, дістанеш недугу легких. Пізнійше, якщо не будеш вправлятися, побють тебе кождої хвилі товариші. Не віддячишся їм, вважатимуть тебе бо ягузом... а віддячишся, то набереш сам.

Людина: Досить! Дайте мені вистарчаючі доходи; сеж головна річ.

Ангел: Ні, се тільки засіб. Будеш мати доходи, забажаєш їх прогайнувати. Розтратиш їх нерозумно, почуєш докори. Будеш скупарем, то не варто мати доходів. Станеш завідувати своїм майном, можеш його нараз на біржі програти. Коли повіриш майно своїм крівнякам, схотять тебе вженити з нелюбою багачкою, і ти з ними не погодишся.

Людина: Зробіть мене бідаком.

Ангел: Як бідак, завидуватимеш багатим. Будеш завидувати, будеш також працювати, щоби їм дорівняти. Працюватимеш, схочеш в неділю відпічнути. Станеш в неділю відпочивати, навчишся пити й лінюхувати. Станеш лінюхом, пристанеш до анархістів, а скоро будеш анархістом...

Людина: Стану соціялістом, вестиму справедливу політику.

Ангел: Вестимеш ретельну політику, обманють тебе... і вважатимуть тебе дурником.

Людина: Волю, щоби мене вважали дурнем.

Ангел: Як будеш дурнем, буде тебе жінка обманювати і матимеш...

Людина: Не буду мати жінки!

Ангел: Коли не матимеш жінки, будеш мати коханки. Любки одначе знищать тобі здоровля або кишеню. Коли не допустиш, щоби тебе знищили, то розголосять, що ти скупар, не радо прийматимуть тебе в товаристві, а слуги повтікають, очорнюючи тебе, що ти хотів їх заморити голодом...

Людина: Не буду держати служби.

Ангел: Як не будеш держати служниць, будеш приневолений сам собі варити їсти і своїм дітям і ос[illegible]нишся.

Людина: Не буду мати дітей.

Ангел: Не будеш мати дітей, буде твоя старість вельми нещасна й умреш всіми забутий.

Людина: До лиха, то буду їх мати.

Ангел: Як їх будеш мати, то терпітимеш на старі літа через їх божевільні забаганки, — а сам доживеш грижі, що мусітимеш їх видідичити.

Людина: То вже за багато! А не можна одружитися з неплідною?

Ангел: Вженишся з неплідною, завдасть тебе до суду й наведе всі подробиці...

Людина: Не залюблюся ніколи.

Ангел: Якщо не залюбишся, втратиш половину земських радощів, а звертаю твою увагу наперед, що їх нема багато.

Людина: Добре! То залюблюся... що найбільше.

Ангел: Забагнеш надмірного кохання, то зачнеш дуже вчасно. Як зачнеш за скоро, зле на тім вийдеш. Залюбишся перший раз нещасливо, буде твоє серце вічно сумувати. Покохаєш щиру, матиме якого кузина студента. Матиме кузина студентом, то він вивчиться... а як вивчиться, запанує над тобою, а як тільки запанує...

Людина: Закохаюся в розумній, щирій дівчині, або в молодій вдові.

Ангел: Прямодушна буде дурна; колиж буде розумна, то погана. Полюбиш молоду вдову, буде досвідчена. Як буде занадто досвідчена, то ти будеш замало... не вистарчиш їй, а скоро...

Людина: Най буде що хоче, знайду собі гарну жінку.

Ангел: Як буде гарна... не будеш ти першим, який їй се доказав би.

Людина: Нпр. гарна, побожна дівчина.

Ангел: Побожна ходитиме до церкви. Як буде ходити до церкви, будеш заздрісний та ніколи не діждешся обіду в свою пору. А будеш заздрісний і не будеш мати правильно обіду, випімнеш їй се, а вона втіче до своєї рідні. Утіче до своєї рідні, забере з собою також своє віно.

Людина: Буду правуватися за віно...

Ангел: Навпаки теща змусить тебе, щоб ти платив їй пенсію, ба — що більше, назве тебе катом своєї доньки!

варстати ведуть інтерновані на власну руку, а варстатів таборових нема.

Найгірше стоїть справа з харчами. Для точнійшого образу подам високість денної пайки нашого старшини в порівнанню з інтернованим старшиною, подаючи послідні числа в клямрах. Мяса 100 ґр. (250), товщу 30 ґр. (60), муки до приправи 10 ґр. (20), мармоляди 40 ґр. (50), цукру 15 ґр. (65), суроґат кави 7 ґр. (кави зернистої паленої 10 гр., або непаленої 17 ґр.), хліба 500 ґр. (400) і бараболь 600 ґр. (500).

Коли до того всього додамо ще, що третій рік безпредметового і скучного сидження між дротами мусів вплинути відємно на хоч би які грубі нерви і що на прохід для трох тисяч людей призначені два кільометри шосейної дороги і около 10 ha ліса і кождого, хто вийшовши поза цей район, може безкарно стріляти місцевий дідич, чи лісні сторожі, то буде досить повний образ наших гараздів.

При тім всім нам на наших брамах написане Дантейське „Покиньте всяку надію“, бо подання о тимчасове урльоповання, хоч би з дорого купленою, доброю опінією державної поліції і староства, кидаються прямо в кіш в репатріяційній комісії, чи в міністерстві внутрішніх справ. Вісім місяців ждуть дзром на полагодження добре заопініованих подань старости чет. д-р Томкович Микола, пор. Стефанишин Осип, чет. Прусак Дмитро, хор. Данилюк Микола, чет. Апостол Володимир і чет. Гойдало Петро; шість місяців жде на звільнення сімох буковинських старшин, а иншим замикають дорогу до краю всякі дотепні і остроумні опінії державної поліції, для якої „jest nieporządanym w powiecie“ „człowiek inteligentny, mający wpływ na ludzi“, „człowiek uczony, który nie gospodarował by, ale politykował i podburzał ludność przeważnie ruską“ і той, що до нього „zachodzi uzasadnione podejrzenie, że agitowałby“ і вкінци той, що „niema żadnego zajęcia i żadnego utrzymania“ і мабуть з нудів і з нужди мусів би вчепитися якогось недозволеного діла, чи злочинної роботи.

Подаємо це все до відома нашій суспілности; може які небудь старання з її сторони будуть успішнійші чим всі наші дотеперішні заходи і положення наше хоч вчасти зміниться на краще.

З приводу учительського зїзду.

(Дискусійна стаття).

На краєвім зїзді українського народнього учительства в днях 8–9. липня ц. р. ухвалено, щоби Надзірна Рада „Взаїмної Помочі українського вчительства“ покликала до життя „Комітет по пропаґанді найновійших ідей „Вільної Школи“ або „Школи Праці“ та ідей вільного навчання й виховання“. Особливо в педаґоґічно-освітних та загальноосвітних справах ухвалено утворити комісію з багатьома комітетами, які мають пропаґувати „вільні ідеї“ навязуючи зносини з подібними міжнародніми „вільними“ організаціями.

Ухвали зїзду мають також на меті утворити з учительства тісну „професійну організацію“ і своєю „професійністю“ обєдинити учителів середніх і вищих шкіл. Словом в кінцевих ухвалах сьогорічного учител. зїзду добачуємо багато, так сказатиб, модних „вільних новостей“, яких не вичитувалося у звітах минулих зїздів. А що наше громадянство пізнало вагу вартости учительства, яке різьбить молоденькі душі майбутнього покоління, тому то з великим заінтересованням слідить воно діяльність учительської станової організації, чого доказом рік-річно ті численні привіти від всіх українських організацій і інституцій.

Родичі, коли віддають свою дитину учительству, тоді їм ніколи не буде байдужа психіка того учительства, яке має виховувати їх найдорозчу будучність — їх дитину. І коли сього року позаучительські кола нашого громадянства вичитали в пресі, що народнє учительство задумує залишити свій природний і органічний розвій і перекинутися на непевні експерименти „вільних ідей“, затрівожилися цим безмірно.

Коли педаґоґ з фаховими відомостями прочитає ухвали сьогорічного учительського зїзду, то від суперечностей, а навіть — так сказатиб — педаґоґічних єрисей лиш з усмішкою похитає головою. Бо і як инакше можна назвати твердження, що „вільна школа“ і „школа праці“ це ідентичні поняття, а так недвозначно говорить наведена ухвала зїзду. Таких суперечностей можна би привести більше, в яких щедро розкидається мабуть для моди, кличами: вільна школа, єдина школа, школа праці, українська методольоґія, професійна учительська організація в межах польської держави!...

Найприроднійшим подвижником розвитку культурних вартостей в кождій суспільности, це перше всього його учительство. Воно в першій мірі покликане до устрою як внішньої, так і внутрішньої будови шкільництва, воно має приготовити кождого члена суспільности відповідно до його фізичних і духових здібностей суспільного звання. Будуючи шкільництво, належить утворити ряд заведень, які відповідалиби зріжничкованим здатностям кождої одиниці з одного боку, і потребам кождого звання з другого боку. Ідеальна організація шкільництва буде доперва тоді, коли подамо можність кождій одиниці виробити свої сили відповідно до індивідуальних здібностей і приготовити до потреб звання, яке дана одиниця задумує зайняти в суспільности. Виходячи з того, що одним з власних суспільних чинників, який обновить нарід — це рідна національна школа, тоді треба змагати до цього, щоби її побудувати і достроїти до потреб і вимог народу. Школа мусить одноцільно виростати від основ аж до верхів, а кожда її частина буде так повязана, що кождий член суспільности і кожде звання знайде для себе відповідну духову поживу і буйний розвиток. І коли будівничі шкільництва як основного, всенароднього, так і середнього та вищого будуть при внішній будові шкільництва руководитися отсими одноцільними ідеями, тоді виросте величава національна будівля, одноцільна у всіх трьох її ступінях, а назва її буде — **єдина школа**. Єдина національна школа — це клич переважаючої більшости українського учительства усіх родів шкільництва. Клич цей, це клич найблищої будучности, а пляни такої будови випрацьовує учительство і у відповідний час предложить їх суспільности до одобрення.

Вільна школа — це нині на заході беззвучний, давно перегомонілий клич, якого переведення в своїм часі в життя викликало зовсім противні наслідки. І коли в своїм часі в Швайцарії, ідучи за кличами „вільної школи“, знесено науку релігії, тоді повстали численні конфесійні приватні школи, а державні „вільні“ школи пустіли. У Франції після заведення „вільної школи“ мусіли спішно власти вводити на місце релігії т. з. науку моральности. І коли в краях з державними конфесійними школами вивязалася боротьба за школу сімультанну, то у нас така боротьба була і є зовсім злишня, бо у нас державних конфесійних шкіл не було і нема. „Наша“ школа хоч не нами і не для нас творена, отвирає свої двері перед всякими конфесіями, не ображаючи їх (бодай в засаді) не лише на годинах науки релігії, але також на годинах инших предметів. У нас актуальною є і буде боротьба за „рідну школу“, а — означуючи точнійше, у нас ведеться боротьба за „національну школу“, це є за елементарне право власности народу, якого нарід, як довго жити буде, ніколи не зречеться, бо це його основний нерв життя, це є і буде духовий насущний хліб. Нерозривною і нероздільною національною власністю нашого народу стала усвячена традицією наша релиґія, яка при всій своїй інтернаціольности, украшена нашим українським обрядом, стала панциром душі українського народу, який в добрій і злій долі все найуспішнійше боронив нашого національного духа перед цілковитим винищенням. Правда це, що у нас між т. зв. інтелиґенцією є нерозвинені осібняки, що заманені гарними очима менше гарних сусідок іґнорують свій обряд і в греко-український піст ідуть до костела брати шлюб, — але це спорадичні випадки, і вартість таких одиниць нам загально відома. І чи в теперішнім лихолїттю, коли знов хмара ворогів наступає на наш нарід і якраз прямо береться до знищення того панциря нашої національної душі, ми в часі боротьби на життя і смерть мали би самі добровільно складати ту випробовану вже зброю? І як таких мужів назвати, які в часі облоги ухвалюють здати ворогови найсильнійший форт, а модерні технічні воєнні уладження проміняти на давновічні гаківниці і то тоді, коли ворог чинить противне?

Проф. Ферстер (Мінхен) в своїм творі „Школа і характер“ говорить, що „поглиблення педаґоґіки в справах образовання характеру мусить довести до злагіднення і до розвязання важкого конфлікту, який тепер є у всіх краях між світською школою і церквою. Чим

Людина: Ах!... лишім се. Буду кохати як наймеше... Вженюся з товстою, спокійною селюшкою, а щоби не піддатися покусі, житиму десь на селі.

Ангел: Як будеш жити на селі, станеш займатися хліборобством; плекатимеш виноград; вимерзне тобі, або обсяде його мшиця. Як матимеш політників, не будуть тобі платити чиншу за поле, бо їх вівці дістануть мотилицю. А будуть мати волів, будуть лихі ціни на них. Якщо побачиш, що з посесорами зле виходиш, візьмеш слідуючого року управителя; всі управителі чи економи — злодії й лінюхи. Знайдеш одначе добрих людей, занедужають тобі. Як не будеш мав посесорів ні економів, лежатимуть твої поля облогом. Колиж лежати будуть облогом, обвинять тебе о нездарність і не виберуть тебе до громадської ради. Як будеш добрим господарем, а виберуть тебе громадським радним, захочеш стати війтам. Не станеш війтом, будеш коверзувати. А станеш війтом, будуть инші коверзувати.

Проголосишся революціонером, жадатимуть твої робітники підвижки платень. Будеш републиканцем, виступить піп проти твоєї діяльности на проповіди, а аристократи замкнуть перед тобою двері. Як будеш раз тим, раз иншим, сядеш очевидно на землі, скоро кождий забере свого стільця...

Людина: Можна мати невеличке домівство під містом, — а до міста й не заходити; не тужу зовсім за великими фільварками.

Ангел: Будеш близько міста, відвідуватимуть тебе нелюбі приятелі; будеш приневолений запросити їх на обід... Колиж обідуватимуть часто, винесе то дуже дорого...

Людина: Алеж, Боже мій! Таж ніхто не прийде; огород обведу муром, держатиму глухого огородника й німу кухарку — а... а щоби не нудьгувати, читатиму часописи.

Ангел: Коли не будеш з ніким зноситися, зродиться думка, що маєш свої причини уникати людей. Через мур огорода перелізуть в ночі, щоби підглянути твої злочини... та крастимуть твої грушки; як твій огородник буде глухий, не вчує нічого. Як твоя служниця буде німа, не скаже нічого. Будеш в такій самоті читати щоденно часописи збожеволієш за місяць. Дізнаєшся, що замкнені доми та опарканені огороди є підозрілі — що там звичайно збираються заговірники... або жіноцтво. Случайно станеться, що хтось положить в рів біля твого муру — задушеного новородка; скоро найдуть його, відвідає тебе поліція. Глухий і німа обвинять тебе, він своїм переполохом, вона безрадними рухами. Будеш боронитися поважно, то певно ти дуже винен. Не будеш боронитися, так ти прямо нездара. Злодії, що крастимуть твої грушки: свідчитимуть проти тебе. Вкінці прийде молода, весела молочарка, якої ти одного ранку, коли вона була готова посвятити тобі всі свої принади, забув погладити під бороду; щоби пімститися, покличеться на одну із своїх двайцятишести тяж і вмішає тебе в цю справу. Колиж вона спостереже, що ти читаєш „Вісти з судової салі“, догадається, що ти вишукуєш для себе оборонну методу. Не лишиться нїщо инше, як заплатити доброго адвоката, який тебе пішле на ґалєри, видвигаючи лиш облекшуючі обставини; а підеш на ґалєри, повіриш нарешті сам, що ти злочинець... й помреш там, признаючися до видуманих історій.

Людина: А чом-же би я не мав плекати гарних штук, коли міщанський стан не принаджує зовсім?

Ангел: Коли ти ґеній, не узнають тебе. Колиж ти ним не є, не будеш знаний. Будеш пяністом, станеш пострахом своїх сусідів, які повісять на твоїх дверях петлю!... Як маляр глядатимеш двайцятьпятьліт якоїсь школи, а коли на старі літа виступиш зі своєю школою, станеш предметом кпин своїх другів, які тебе назвуть старим бонзою! Як актора тебе висвищуть. Коли не висвищуть, то матимеш в своїх обіймах всі знатні жінки, а за плечима всіх їх мужів і коханків. Як письменник глядатимеш накладника, що зажадає, щоби ти приперчив ситуацію; приперчиш її, обвинять тебе о порноґрафію; будеш придержуватися своїх гадок і відмовиш видавцеви тої легкої жертви, обійдеться з тобою як з нудним автором. Ніколи не стрінеш накладника, якщо писатимеш вірші; а будеш писати прозу, постараються впливові журналісти о докладну критику твоїх книжок, щоб їх зогидити у читачів, яким вони без тих „прихильних“ оцінок булиб подобалися. А додаю ще, що як будеш неморальним, попадеш у вязницю, а будеш моральним, загризеш цілий світ...

Людина (зітхає). Рішучо поверну в нічогість, але... ще бодай словечко — щож, колиб я став ученим, або фільософом?

Ангел (поважно): Хочеш бути вченим або фільософом, то мусиш майже сто літ кормитися розвіяними надіями, узброюватися в терпець, потопати що хвиля в байдужности й в знеохоті, зрікатися кохання, зрікатися приязни, відкидати багацтво, відмовляти собі роскошів, заперечувати самого Бога, — а те все на те, щоби вкінці пізнати що колиб ти був не народився, не був бо нещасним!...

Людина: Кланяюся, бувайте...

(Родні части молодої жінки працюють чимраз сильнійше. Скоро завиває лікар малого трупика в пеленку та, коли бідна мати синіє з болю, бурмотить: „Колиб мене були покликали вчера!...“)

Переклав *О. Б.*

більше світська школа зриває під впливом змагаючогося безвірства свою лучність з релігійною журбою за душу і заміняється в школу чисто інтеллектуальну, тим виразнійше переконуються світські учителі, що шкільна праця і шкільний лад без великих етичних натхнень зміняється в сліпий механізм, який остаточно мусить завести з причини недостачі порушуючих його духових сил. Зачнуть також з більшою інтензивністю посвячуватися плеканню моральних сил, а при тім запримітять, що етична управа душі з огляду на її власну психольоґію вимагає сильних релігійних основ". Дальше пише професор: „З цим лучиться питання розділу церкви від держави. Засадничо інституції ці є так мало роздільні, як тіло і душа є роздільні в дочаснім життю і ціле виховання до державного життя вимагає культури совісти; нема одначе тревалої культури совісти без культу релігійних таємниць, при помочі яких людська душа на основі величніх свідоцтв і подій доходить до свідомости свого надземського призначення. Одиноке релігія промовляє первісною мовою душі, хто отже цінить душу і бажає влити духа в життя, той не може бути супроти релігії байдужим".

(Конець буде.)

За ревізію версайльського договору.

Відомий американський фінансіст Франк Вандерліп в розмові із співробітником денника „Lokalanzeiger" заявив, що положення Німеччини і Европи є дуже важке. На цю справу глядить він дуже песимістично, бо не можна нікому помогти ні Німеччині, ні Европі. Вправді під одним оглядом можна замітити поступ, а саме, що в союзних державах можна вже з кождим розумним чоловіком говорити про конечність змінення версайльського договору та що цю конечність починають вже навіть добачувати й у Франції. Одначе це добачування ослаблює застрашаюча трівога Французів перед німецьким реванжом.

Це положення в Европі розуміє найкраще Анґлія і вона старається також виясните його по можности й другим. Одначе ці спроби розбиваються на способі думання навіть розумних Французів. Допустимо до того, щоби Німеччина відітхнула, то вона дуже скоро підійметься. Колиж вона підійметься, то стане небавом знову промисловою могутністю. А з промисловою могутністю йде постійно рука в руку й політична могутність. В слід за тим Німеччина з її відомою справністю матиме в короткім часі знов зброю в руках. Иншими словами: коли Німеччину зробиться так сильною, що вона зможе платити точно відшкодовання, то скоро стане вона так сильною, що не буде вже більше нішо платити. Це на думку Вандерліпа є скала, о яку розбиваються всі спроби що до порозуміння. Тому, думає він, Франція, доки зможе, не позволить торкати версайльського договору й тому Німеччина не дістане ніякої позички. Значить; допомогти можнаб тільки тоді, колиб ціла Европа стала нагло розумною.

Ми Американці — говорив дальше Вандерліп — не бажаємо собі нічого кращого, як помогти перевести відбудову Німеччини, як також і відбудову Европи не при помочі дрібних позичок, які булиб каплею води на горячім камени і зниклиб як ця капля. Ми бажаємо це перевести при помочи великанської позички, подібно, як це ми обговорювали в минулім місяци.

За це мусить бути дана одначе ґарантія успіху через ревізію версайльського мирового договору. Серед теперішних обставин булоб безцільним переведення такої позички, бо **Европі не можна помогти, доки істнує версайльський договір, в його теперішній формі.**

Колиж Французи держатимуть Німеччину в положенню, яке усьому краєви унеможливлює виконати свої зобовязання, то це потягне за собою розвал Франції. Францію тримає при життю надія на німецькі сплати. Колиж виявиться, що Німеччина не могтиме виповняти свої зобовязання, а це прийде в дуже короткім часі, коли піде дальше так, як іде тепер, то Франція розвалиться як дім з карт. А це знають там розумні люде. Мимо цього вони виступають проти ревізії версайльського договору. По тім можна зміркувати цю велику трівогу, з якою Франція дивилась би на новий розцвіт Німеччини.

Свої виводи закінчив Вандерліп твердженням, що — на його думку — революція в Німеччині, як наслідок теперішнього лихоліття, неминуча.

*

„Н. фр. Прессе" доносить з Берліна, що американський амбасадор в Берліні робить заходи о американську позичку для Німеччини. Одначе представники американського фінансового світа, з котрими він зіткнувся, заявили, що серед теперішних обставин вони не вважають можливим уділення Німеччині кредиту. Вони дали амбасадорови до пізнання, що перед ревізією версайльського договору не може бути бесіди про таку позичку.

З польських справ.

Коштовна криза.

Переговори Вітоса з центровими ґрупами польського сойму станули на мертвій точці супроти заяви Скульского, що зажадав переговорів Вітоса з бльоком центрових і правих партій як з цілістю.

На нарадах польських фінансістів усталено, що кождий день кризи приносить Польщі втрату 1 міліярда марок.

В боротьбі з Пілсудским.

В кульоарах польського сойму поширена чутка, що праві польські партії зі З. Л. Н. на чолі мають на пленум сойму виступити з внесенням недовіря до Пілсудского, згляднo з вотум довіря для Корфантого. З иншого знову джерела довідуються польські часописи. що питання непідписання Пілсудским номінації Корфантого буде предложене Найвисшому польському судови, якому закон дає право вирішувати конфлікти поміж начальником польської держави і соймом.

Від Анни до Каяфи.

Супроти неповодження переговорів Вітоса з центром, бльок лівих партій польського сойму ухвалив резолюцію, якою долучує Пілсудскому ініціятиву в утворенню нового уряду і ліквідації кризи.

Партійна міліція.

З Варшави доносять, що в звязку в інформаціями про істнування поодиноких партійних міліцій, польське міністерство внутрішних справ комунікує, що воно стоїть на становиці недозволювання на творення того рода організацій та видала підвладним органам доручення зліквідувати всякого рода партійні міліції, як утворені без відома влади.

Преса.

Голос „красової" совісти.

„Dziennik Wołyński" схарактеризувавши національні відносини в Польщі, висловлює свою думку про зєдинення усіх „вільних і рівноуправнених" націй в межах сучасної Польщі.

Стверджується там, між иншими загально відомий факт, що те, що зараз зветься „Польщею", є орґанізмом в повні неодностайним.

68·4 відсотків польської національности на 31·6 непольської, це рішуче за мало для „національної" держави. А треба знати, що кромі доцільної невірности поданих дат в користь польського елементу, не узгляднено тут населення Горішнього Шлеська з зовсім поважним відсотком Німців та Виленщини з такимиж відсотками цілого ряду непольських народностий.

Навіть після урядової польської статистики, про якої тенденційність ми могли наглядно переконатися, є в Польщі „воєвудства", в яких Поляки творять меншість населення. Так прим. в Поліському „воєвудстві" є їх ледви 21·8 процент разом з Жидами і Німцями, в Волинському не-польське населення досягає після польської статистики аж 86 процент, в Станиславівському процент непольського населення переходить 78·2, в Тернопільщині той процент сягає 56. В Новоґродському „воєвудстві" дочислились польські урядовці ледви половини польського населення і т. д. Що більше, столиця Польщі Варшава має в собі поверх 28 процент польського населення.

„Dziennik Wołyński" констатує той стан річи і думає, що на всякий випадок, „чи нам він догоджує чи ні, над цим не вільно перейти до дневного порядку. Треба з тим числитися і витягти консеквенції, які змагали би до скріплення сили і поваги держави".

„А чейже помимо всього — читаємо там — що нам принесли останні над міру болючі події, без полагодження українського питання у Східній Галичині, польська держава не в силі уґрунтувати і забезпечити свого посідання і влади в тому краю. Мусить хтось, що має до цього право з титулу своєї влади в Польщі, виступити з цим питанням і подати способи його полагодження на „forum publicum". Дальше виминання цього питання або позбування його дешевими фразами, може на нас жорстоко пімститися".

Совітська Росія.

Повстання.

Совітські часописи пишуть, що в Новгородській ґубернії появився новий повстанчий відділ. В боротьбі з большевиками згинув командант білого партизантського відділу Фіногоков та його помічник Чесников.

Петроградський совіт в обороні Домбаля.

Як доносять „Ізвєстія", петроградський совіт вислухав звіт Зіновєва про вирок варшавського суду в справі комуніста Домбаля і рішив: 1) вислати Домбалеви товариський привіт, 2) вибрати його членом петроградського совіту і 3) одну з вулиць Петрограду назвати іменем Домбаля.

Трагічна смерть посла до першої думи.

„Пасльднія Новості" довідуються, що недалеко Самари голодуючі убили і зїли бувшого члена першої думи Н. Крилова.

Оплата за навчання.

З Москви доносять: Совнарком в осени ц. р. вводить нову оплату за науку в школі. Ученики будуть поділені на три катеґорії: ті, що вчаться в І-шій катеґорії будуть платити $2^1/_2$ міл. рублів на місяць, в ІІ-гій — 5 міл., в ІІІ-ій — 8 міл.

Зїзд німецьких кольоністів в Москві.

В Москві відбулися наради представників німецьких кольоністів в сов. Росії. Рішено створити німецький центральний союз і скликати в вересні новий зїзд живучих в Росії Німців. (Рпр.)

Ватикан для голодуючих в сов. Росії.

ПАТ. подає з Риму: Ратункова місія Ватикану для голодуючих в Росії виїхала з Риму.

Большевики вивозять золото за границю.

Райтер доносить зі Стокгольму, що до Крістіянії прибув поїзд з 1000 кг. російського золота, яке мається перевезти до Зєдинених Держав.

Гавптман в обороні есерів.

Ґергард Гавптман і ряд німецьких письменників і журналістів вислали до Москви телеґраму, в котрій виступають в обороні засуджених соц. революціонерів. (Польрад.)

РІЖНІ ВІСТИ.

Засідання Ради Союза Народів.

На останнім засіданню Союза Народів закінчено провірку справи мандатів над Сирією і Палестиною. Маркіз Імперіялі оповістив, що Франція і Італія переведуть між собою переговори, що до деяких подробиць в справі сирійського мандату після чого наступить признання і затвердження цего мандату через Союз Народів. Офіціяльного рішення в тій справі надіються на понеділок 24 с. м.

Конференція нафтових представників.

За почином провідників російської делеґації в Газі відбулася 18 с. м. тайна конференція при участи анґлійських голяндських і американських нафтових представників. На конференції були присутні директори Дезенрінґ і сер Маркус Семюель з англійсько-голяндського нафтового товариства, та Бедфорд з американського „Stand. Oil. Comp". Конференцію скликано з метою довести до порозуміння між обома конкуренційними нафтовими трестами, в справі експльоатації російської нафти.

Анґлійський мандат над Палестиною затверджений.

З Льондону доносять, що Рада Союза Народів затвердила одноголосно анґлійський мандат над Палестиною, однак зі застереженням, що справа „Святих місць" буде управильнена пізнійше,

Члени совітської делеґації в Берліні.

До Берліна прибули з Гаґи члени російської делеґації Літвінов, Крестинський і Красін. Як доносить аґ. Дена, останугь вони ще довший час в Берліні для переведення заповіджених ще в Газі перегово-

рів з представниками европейських промислових кругів.

Німеччина годиться на домагання ґарантійного комітету.

Остання нота німецького канцлера, яку передано ґарантійному комітетови заявляє м. и., що німецький уряд бере на себе зобовязання, що їх наложив на Німеччину ґарантійний комітет, мимо того, що вони є незвичайно важкі. Німецький уряд виходить з заложення, що домагання, які поставив комітет, можуть бути виконані однак при збереженню суверенности німецької держави і тайни торговельних та промислових підприємств. Що торкається протиділання відпливови німецьких капіталів за границю, то німецький уряд заявляє, що треба безумовно перевести рішення Найвищої Ради з 13. липня 1920 р.

Коаліційний кабінет Орлянда.

„Н. фр. Пр." доносить з Риму, що новий кабінет Орлянда, буде кабінетом коаліційним, опертим на широких підставах з виключенням крайної лівиці і крайної правиці. Приклонники Джолітті не супроти вляються покликанню Орлянда і виделеґують до його кабінету тільки міністра шляхів.

Непорозуміння в сторонництві пополярів.

В звязку з творенням нового кабінету даються завважити тертя серед сторонництва пополярів. Непорозуміння викликав клич під яким твориться новий кабінет: „Новий уряд без крайної правиці і без крайної лівиці".

Тому що соціялісти не мають наміру увійти в склад нового кабінету, торкається сей клич тільки крайної правиці де належать, як відомо, фашисти, націоналісти, лібе рали і праві. Уміркованi пополярі не хотіли би виключати з кабінетової комбінації правих лібералів, котрим знова є противні ліві пополярі. Ціле те непорозуміння являється великою перешкодою для полагоджения кризи.

Гр. Сфорца проти агітації Т-ва Андрея Гофера.

Римська „Трібуна" доносить з Парижа, що конференція амбасадорів приняла одноголосно внесення гр. Сфорци, яке зміряє до заініціовання спільного виступу проти агітації, яку веде в пресі і в пропаґанді Т-во Андрея Гофера в ціли прилучення полудневого Тиролю до північного.

Америка не хоче дати Німеччині кредитів.

„Н. Фр. Пр." доносить з Берліна, що амбасадор Зединених Держав в Берліні старається — на разі безуспішно, — о американську позичку для Німеччини. Представники американського фінансового світа, з котрими амбасадор на ту тему говорив, заявили, що позичку при теперішних обставинах неможливо. Далі вони амбасадорови до пізнання, щоби не числив на їх участь в такій позичці.

Противоєнні маніфестації в Німеччині.

В. Б. К. доносить з Берліну: В осьму річницю виповідження війни, себто 30. с. м. відбудуться у всіх містах Німеччини противоєнні маніфестації під кличем: „Ніколи вже більше не буде війни". В берлінських маніфестаціях візьме участь 30 визначних політиків.

За недозволене вербування добровольців.

В. К. Б. доносить в Будапешту: Як доносять часописи, арештованого пор. Пеяша за недозволений вербунок, відставлено до вязниці. Він признався, що старався вербувати молодіж до акції в Зах. Мадярщині, але заперечив, начеб хотів перейти границю. Часописи пишуть, що мадярські власти зажадають видачі пор. Гіра. Крім пор. Пеяша арештовано ще 7 осіб, обжалованих в участи вербування.

Два віча у Львові.

Минулої неділі відбулися у Львові два віча — одно за, друге проти Корфантого. На обидвох виголошено відповідні промови з тою тільки ріжницею, що коли вшехпольське віче закінчилось відспіванням „Роти" Конопніцкої, то соціялістичне закінчено уличною маніфестацією, підчас якої побито декількох приклонників Корфантого. Характеристичне, що Ґрабскі говорив своїм вічевикам. По його словам вшехполякам не ходить о ніщо инше, а тільки о законопраність польського життя. Пілсудскі мусить безумовно підписати номінацію Корфантого, який запевняє, що безпосередно по тім уступить „для святого спокою".

Кроваві сутички між Чорногорцями і Сербами.

В. Б. К. доносить з Тірани, що під Марлініці приходить до крова вих сутичок між чорногорськими повстанцями і Сербами. Серби мали потерпіти великі втрати.

В обороні чести Габсбурґів.

„Парляментаріше Корр." доносить, що у Відни завязалася тайна організація під назвою „Ehrenschutz des Kaiserhauses". До цеї організації належать бувші офіцири з кругів аристократії. Метою організації є потягати до відповідальности дорогою сатисфакції всіх тих, що висловлювались відемно про членів габсбурської династії.

Ґр. А. Толстой замісником М. Горкого?

В Берліні кружляють поголоски, що гр. А. Толстой виходить зі складу редакції „Накануне". В звязку з тим говорять, що Толстой ніщов у своїх поглядах о много більше на ліво ним орган, в якому до тепер працював і рішив приєднатись до комуністів. Оскільки ті поголоски полягають на правді, ще невідомо. Особи, які стоять близше сеї справи є думки, що Толстой відіграє в комуністичних кругах роль. яку грав до недавна М. Горкий.

Мінхена доносять, що баварський міністер торговлі Ган подався до димісії. Означає це виступлення представників демокр. партії з баварської правительственної коаліції.

Баварія супроти закона про оборону републики

Мінхен (ПАТ.) Польрад. Баварське правительство постановило оголосити розпорядок, звідомляючий, що акцептує закон у справі оборони републики, але виконування цього закона поручає баварським властям і трибуналам. Зогляду на це інґеренція властей німецької держави і діяльність нових судів не могтимуть найти приміненя в Баварії. Правительственні власти уповажнені ввести зарядження конечні до привернення порядку і безпеченства. Мінхенське правительство не признає також обовязуючим для себе закона про утворення кримінальної державної поліції і не годиться на приміненя цього закона в Баварії.

Швеція понехала доставу паровозів Росії.

Стокгольм (ПАТ.) Авас. Шведська фірма, яка доставляла Росії паровози, постановила понехати дальшу доставу, бо годі одержати заплати від совітів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Бунти в червоній армії.

Айльвезе (ПАТ.) Радіо. З Гомеля, Київа і Москви звідомляють про бунти в червоній армії наслідком невиплати платні. Біля Пскова на естонській границі вибухнув, мабуть бунт, причім при йшло до кровавих сутичок.

Перед стрічею Поанкаре з Л. Джорджем.

Париж. (ПАТ.) Досі не одержало французьке правительство з Льондона вістей що до евентуального реченця стрічі Л. Джорджа з Поанкаре. По всякій правдоподібности стріча послідує 1. серпня в Льондоні. Головною точкою нарад має бути упорядкування справи відшкодовань і справа мораторії, якої домагається Німеччина.

Орляндо зрікся утворити кабінет.

Рим (ПАТ.) Орляндо зрікся утворення кабінету, бо і соціялісти і католицка народня партія не хочуть війти до кабінету, щоби спільно працювати з правими партіями. Король прийняв на авдієнції президента палати Де Ніколю.

Мустафа Кемаль головнокомендуючим.

Льондон. (ПАТ.) Як доносить „Мовнін Пост" з Анґори, Мустафу Кемаля знову іменовано головно-командуючим армії.

Уступлення баварського мін. торговлі.

Айльвезе. (ПАТ.) Радіо. З

НОВИНКИ.

— Чеки почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відновляти передплату, тому що маніпуляція чеками тревае тепер довволі довго. Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часопису. — *Адміністрація.*

— **Вільна посада** Звертається увагу т. зв. цертифікатистів на оголощений конкурс шкільного слуги при державних семінарійних курсах з українською викл. мовою у Львові. Услівя: Непереступлений 45 рік життя, знання української і польської мови в письмі і слові, власноручна проба письма, свідоцтво бодай з 2-ої народної кляси. Прошення вносити через дирекцію курсів до кураторії найдальше до 31. липня 1922. Залучити належить метрику хрещення, свід. моральности, свідоцтва дотихчасного заняття і документи військові і урядове свід. здоровля.

— **Залізничє получення Київ-Львів.** Як доносить „Руспресс" між Київом і Львовом буде що тижня курсувати особовий, а щодня товаровий потяг. Тим шляхом на Україну будеться перевозити з Гор. Шлеську вуголь і німецькі товари.

— **Український театр в Турці над Стриєм.** Народний театр „Української Бесіди" дає від тижня вистави в Турці, Найблизший репертуар: В середу, 26. с. м. „**Ревізор**", комедія М. Гоголя, з О. Загаровом в гол. ролі, в четвер, 27. с. м. опера „**Продана наречена**". Субота, 29. с. м. „**Діти Агасвера**". Неділя, 30. с. м. „**Маруся Богуславка**". Початок вистав 8·30 вечером.

— **Валюта Чехословаччини.** З днем 15. липня запаси валюти і дорогоцінних металів у Чехословацькій державі виносять 1.547 міліонів чеських корон. (Рпр.)

— **Вартовий убив ґенерала.** Б Празі вартовий жовнір застрілив свойого ґенерала Раду. Сталося це так, що ґенерал оглядаючи в ночі магазин не відізвався на заклик вартового, який не пізнав свойого команданта й убив його вистрілом з кріса. (Рпр.)

— **Паперові гроші в Югославії.** З Білгороду доносять, що з днем 1. липия кількість паперових грошей, які є в обігу в Югославії виносить суму 4,846.493.545 динарів. (Рпр.)

— **Дикі звірята на Прикарпатській Україні.** На Прикарпатській Україні появилася велика кількість вовків, диких свиней і оленів. Населення уряджує великі лови. (Рпр.)

— **Підвишка урядничих платень в Польщі.** Рада польських міністрів ухвалила нову 80 процентову підвижку урядничих і військових платень. Одночасно вирівнуючий додаток підноситься до 70 процент. Взагалі цивільні урядники дістають 150 процент підвижки у відношеню до основної платні. Платня буде виносити: Для XII. катеґорії 47.150 мп., для XI. катеґ. 55.516 мп., для X. 67.250 мп., для IX. 83.130 мп., для VIII. 103.432 мп., для VII. 119.146 мп., для VI. 145.660 мп., для V. 153.707 мп., для IV. 245.996 мп., для III. 309.832 мп., для II. 407.000 мп. — Платні для родин урядників і додатки будуть на днях усталені.

— **Боротьба з венеричними недугами в Америці.** Уряд Зединених Держав в Америці розпочав енергічну боротьбу з венеричними недугами. До боротьби покликано окремий комітет, який веде пропаґанду і лічить хорих. Всі доми розпусти в Америці замкнено, заложено 427 лічниць для венерично хорих, покликано до праці 60.000 лікарів і 28.000 аптикарів. Всі часописі приймають безплатно в тій справі оголошення, уряджено 13.000 викладів і 36.000 кінових вистав, які обясняють ті недуги. На протязі двох літ занотовано 185.000 венерично хорих, з того 41.000 вилічено.

— **Підвисшення товарових тарифів на залізниці.** З днем 1. серпня входить в життя нова тарифа товарова на державних залізницях у Польщі. За 100 кг. на просторі 1—10 км. підвисшено оплату з 90 на 230 мп., на просторі 20 км. за 100 кг. із 140 на 410 мп., на просторі 100 км. за 100 кг. з 540 м. на 1850 мп. У відповідній висоті підвисшена платня на дальші простори, з днем 1. вересня мають подорожіти білети особових потягів.

— **Цінний здобуток.** „Temps" доносить, що недавно добуто з моря штаби золота вартости кількох міліонів фунтів штерлінґів. Ті штаби золота ватонули в морю 1907 р. разом з кораблем „Laurentia".

— **Новий винахід.** Чеський учений д-р Горак винайшов новий спосіб виробу шкла незвичайної тревалости і сили. Таке шкло ніколи не розібється. Фляшка вироблена з того шкла кинена на вулицю з 5. поверха не розбилася. З такого шкла виробляється тепер в Чехії ідунки (менажки) для армії. Н. К.

† Посмертні згадки.

Ганна Глібовицька, управ. школи в Рогачині, Бережанського повіту, померла 28. червня с. р. в 57 році життя.

Життя Покійної, пройшло серед важкої невтомимої праці над освідомленням тих найменших: майбутних громадян-патріотів і провідників. Їй то завдячують села Конюхів, а головно Шумляни, де Вона найдовше жила й трудилася, що стали першими в цілому повіті. Покійна як дочка бл. п. о. Михайла Глібовицького, декана й пароха Бережан, вже з свойого домашнього огнища по старим народовецьким традиціям, винесла цей жар любови до народа, це бажання — для Його жити і вмірати.

Цих кілька рядків з приводу смерти Ганни Глібовицької най будуть грудкою на могилу одної з тих представників старшого покоління заслужених колись у нас родів, і того учительства, що промощуючи терновий шлях до сонця вміли не тільки навчати, але й виховувати. — В. І. П.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Нафта в світовій політиці.

(Докінчення)

І коли Royal Dutch Shell рахується приватно-господарською інституцією і як така виступає на світовому ринкові, то безперечно у всіх своїх акціях він користується підтримкою уряду. Останніж два нафтові т-ва вже є навіть напів урядовими інституціями. Так акційни' уряд купує на кошт своєї скарбниці акції в цих т-вах, вводить своїх представників в їх управу і навіть домагається для себе права вета на рішення управи. Така політика англійського уряду в справі нафтової промисловости викликана по части тим, що він є великим споживачем нафти, головно для фльоти, а також інтересується реєструаннями його на ринку.

Як бачимо, то ще до великої війни нафтову англійську політику головним чином провадив уряд, а тепер його втручання в нафтову промисловість виявляється ще більше.

Щоби мати повне уявлення про нафтову політику до війни, мусимо ще звернути увагу на німецькі нафтові підприємства. Німеччина, яка до війни стояла на висоті своєї промисловости в першому ряду серед держав світу. мусіла для поширення її також дбати про нафтові терени тим більше, що власних у неї не було. Але політика Німеччини в нафтовій промисловости мала зовсім инший напрямок, чим політика Англії і Америки.

Тоді як останні держави старались забрати в свої руки контролю нафтових джерел всього світу, то Німеччина зосередила свою увагу лише на середню і східну Европу, а власне на Галичину, Румунію і Росію. Головним керовником нафтовох підприємств Німеччини був „Deutscher Bank“, який головним чином і фінансував ці підприємства. Дякуючи його підпорі, а також і уряду, німецькі нафтярі дуже швидко розвинули свою діяльність. Найбільшу увагу вони звернули на нафтові терени України. Більша частина акцій нафтового синдикату „Казбек“ в Грозному була скупчена в його руках, так само і галицького тов. „Східниця“. Для контролі за нафтовими товариствами Німеччини „Deutscher Bank“ утворив фінансовий трест „Deutsche Petroleum Actien-Gesellschaft“, якому й була передана більша частина акцій нафтових товариств. Правда, що „Стандард Ойль“ не оставив в спокою і цього тресту, що заставило його для успішної боротьби увійти в тісніщі зносини майже зо всіми нафтовими товариствами зазначених країн. Але крім тих менших товариств німецький трест також був весь час в добрих зносинах з англо-голяндським трестом. Їх обєднувала спільна оборона проти Стандарда, який завше загрожував їх істнуванню.

Перед самою війною ці два спільно ділаючі трести розійшлися, бо почала виявлятись розбіжність їх інтересів. Причиною до цього послужило відкриття німецькими інжинірами багатих запасів нафти в районі Мезопотамії, які й Німеччина рішилась експльоатувати, але цьому спротивилась Англія. Вправді конфлікт був опісля полагоджений, але з цього часу ті дві великі нафтові ґрупи вже почали ворогувати. Потім вибухла війна і в результаті Англійці поусували Німців зі всіх їх теренів поза центральними державами.

Так приблизно виглядала нафтова політика до війни. Майже всі нафтові джерела на земній кулі були в руках трьох великих нафтових трестів: американського, англьо-голяндського і німецького. Ці три трести й вели світову нафтову політику, але не однаково. Коли европейські трести опирались на свої уряди, то американський лише на власні сили.

Як бачимо, ще до великої війни нафтова промисловість набрала вже великої ваги. Підчас війни вага її ще більше зростає завдяки великому запотребуванню нафти для цілей воєнних, як неменш наслідком широкого розвитку воздушної фльоти та автомобілізму. Так наприклад коли з початку війни Франція мала всего лиш 132 аеропляни, 110 тягарових самоходів і 50 тракторів, то в 1918 році це число дуже збільшилось, бо до 12.000 аеропляні в і 70.000 тягарових автомобілів. Також велике число було їх в американській і англійській арміях: 100.000 тягарових авт і 4.000 аеропляні в. Для всього цего було потрібно дуже багато нафти. Під кінець війни в часі великих боїв її запотребування виносило до 12.000 тон денно. Але крім зазначених факторів війни ми ще знаємо з попереднього, що такаж велика скількість нафти була потрібна для фльоти, як воєнної так і комерційної.

Значіння нафти в часі війни до того піднеслося що видатні стратеґи як держав Антанти так і Німеччини придавали їй рішаюче значіння. Вони майже всі сходяться в тому, що союзні армії держав Антанти виграли війну завдяки в більшій степені успішному розрішенню нафтової справи. Військовий міністер Англії льорд Керзон в своїй промові, виголошеній в парляменті 21. листопада 1918 р., зауважив: „Нафта і її деривативи — бензина, олива для змащення і т. п. — придбали надзвичайне значіння для оборони краю. Без пересади скажемо, що нафтові хвилі винесли союзників на шлях побіди“. Другий видатний діяч за часів війни у Франції, сенатор Беранже, що був поставлений на чолі нафтового постачання за час війни, в свойому докладі для премієра Клємансо висловився про світове значіння нафти так: Коли держава хоче панувати над морями, мусить мати до своєї розпорядимости для опалення пароплавів нафту, коли хоче панувати над повітрям, мусить мати бензину, а так само панування на континентом — сухоземом вимагає також нафти для транспорту, промисловости, освітлення і т. д. Словом, що би панувати над цілим світом, треба мати перш за все добре упорядковані фінанси, але вони можуть бути такими лише через посідання джерел нафтових, як є важніщими подекуди чим джерела золота. Така думка Беранже що до значіння нафти. Це думки представників держав Антанти. Тепер цікаво пізнати думку їх противників — Німців, як вони задивлялися підчас війни на цей поважний чинник мілітаризму, яким уважали Англійці і Французи нафту.

Один з видатних воєнних діячів і стратеґів Німеччини, Людендорф, у своїх мемуарах признає посіданню нафти підчас війни велике значіння. Він каже, що наступ на Румунію був викликаний головним чином недостачею для воєнних цілей центральних держав галицької нафти і бу…штенський мир мав стати для Німеччини головно „Brot- und Petroleum Friede“. Але експльоатація цих двох нафтових районів не могла задовольняти все зростаючі потреби армії і тому треба було шукати нових джерел. Звернено увагу на Схід Европи і берестейський мир, що був заключений з Україною, а потім з Московщиною, мав на меті дати цей недостаючий продукт. Але надії після берестейського миру не здійснились і війну програно головно за браком нафти, бо не було змоги швидко перекидати війська з одного місця в друге, одночасно не можна було поширювати воздушної фльоти, а все це дуже обнижувало боєздатність німецької армії. Союзники ж — каже Людендорф — мали в цьому відношенню перевагу і тому могли виграти кампанію. *)

Але великого значіння, якого набрала нафта, як ми бачимо, підчас великої війни, не стратила і після війни. Велике приноровлення нафти майже до всіх галузей промисловости, як не менш до мілітатних цілей треває і після війни та й ще з кождим роком збільшується. Правда, війна дала дуже багато неґативного, але не можемо недоцінювати також її позитивних сторін. Ми знаємо шалену інтелєктуальну роботу підчас війни в справі піднесення техніки взагалі, зроблено чимало нових винаходів і може так швидке завоювання людиною повітря, як це ми бачили підчас війни і тепер, не булоб так швидко відбулось, якби не ця війна і т. д. Словом, після війни ми бачимо цілком новий напрямок в области всіх галузей промисловости, і цей новий напрямок, як бачимо, мусить дати нафта. І тому й не дивно, коли тепер на нафту звернули увагу всі висококультурні та високопромислові країни. Очевидно думка Беранже не є пустим згуком, а має цілком реальні підстави. Його думка ще більшої набирає ваги, коли як в останні часи приходять відомости, що головний двигун промословости — камяний вугіль в державах Західної Европи є на вичерпанню. Так по відомостям Гувера світове добування камяного вугілля на протязі двох років від 1918 до 1920 р. зменшилося на 25 проц. Найбільше продукція вугілля відбилася на Англії. Коли в 1913 р. там продукувалось 287 міліонів тон і майже третина служила для експорту, то в 1920 р. продукція зменшилася до 228 міл. тон, причім експорт зменшився майже в чотири рази.

І після цього ясно, що промислові країни коли й надалі хочуть залишитися такими, а инакшими їм трудно бути, то мусять дбати про замінення вугілля якимсь иншим чинником. Таким чинником являється нафта. Але коли такі високопромислові країни Европи як Англія, Німеччина і инші могли розвинути свою промисловість завдяки тому, що в них було богато вугілля, то нафти у них як і у всій західній Европі зовсім немає. Отже ясно, що аби підтримати свою промисловість, потрібно старатися о нафтові джерела на чужих теріторіях. В Америці хоч правда є власна нафта, але велике запотребовання її в останні часи не можуть задовольнити американські терени. Так в останні часи імпорт нафти в Америці перевищує експорт і з кождим роком, як показує наведена таблиця, ця ріжниця все збільшується. Так в 1920 р. імпорт перевищував експорт на 33%. Крім того нафтові богацтва Америти швидко вичерпуються. По обчисленню американських ґеольоґів в нідрах американських земель є лише 7 міліярдів барил нафти, тоді як инший світ має 50 міліярдів і при великій річній продукції, яка в останні роки доходить до 400 міліонів барил, видно, що приблизно за 20 років нафтові джерела в Америці будуть вичерпані. Тоді як инші краї з пересічною продукцією, яка виносила в останні роки від 150 міл. барил і вище, можуть мати нафти ще більше як на 300 років.

Отже і не дивно, що очі всіх політиків і промисловців зараз звернули як найпильніщу увагу на нафту. Західна Европа і Америка, як бачимо, не може допомогти цій кризі, яка тепер намічається серед цих країн і тому увага звернена на инший світ, який стоїть поза цими країнами, а головним чином на схід Европи, з окрема на Україну і Кавказ.

І коли тепер збираються всякі міжнародні конференції і під якими би вони гаслами не збирались, в кінці кінців справа зводиться до нафтового питання. Так наприклад велика міжнародня конференція, яка була скликана під високими гаслами відбудови Европи та усталення границь поміж поодинокими державами тощо, наприкінці, як ствердили італійські часописи (Politica Nazionale), цілком перетворилася на нафтярську конференцію. Нема сумніву, що під певним оглядом ґенеська конференція була конференцією нафтових інтересів. Репрезентанти найсильніщих нафтових груп світу намагались своєю велитенською фінансовою силою впливати на праці конференції і неодно заняте становище та многі винесені рішення запали наслідком прямої інтриґи, або що найменше наслідком впливів і натисків, звязаних із складним нафтовим питанням.

Знаємо, що питання визнання окремих країн от хоч би Сх. Галичини в користь Українців, було також тісно звязане з нафтовим питанням, І коли Л. Джордж підчеркував конечність вирішення справи Сх. Галичини, то малися тут почасти також на увазі богаті галицькі нафтові терени.

Словом, як видно зі всього попереднього, від нафти залежить, як говорив Беранже, все а коли не все, то дуже богато і головним чином в сучасній промисловости. І ті країни, які мають в нідрах своїх земель великі засоби цего підземного скарбу, мусять заняти у світовому господарстві одно з перших місць.

І. Шимонович.

---

*) А. Михельсон ibid.
L. Pączewski ibid.

ЖЕРТВИ

Голодній Україні

зложили в Краєвім Союзі Кредитовім на вкл. кн. 6.544 в мп.:

По 100: Катерин. Костюк, Юр, Гнатюк, Анна Ґерманюк, Дм. Краснечук, Анна Чередарик, Яків Дітц. Ник. Хромяк, Фед. Остафійчук, Пет. Чередарчук, Дм. Остафійчук, Гаф-Палій, Наст. Мартинюк, Юр. Шевчук, Ник. Гайовий, Марія Остафійчук, Вас. Чередарчук, Пар. Шевчук, Анна Піддобрівна, Наст. Карковська, Доц. Білинська, Доц. Піддобрівна, Анна Колевінська, Стефан Палій, Ник. Гнатюк, Ів. Корнат, Кость Соповський, Анна Палій, Андр. Семенюк, Ник. Базак, Федір Гуцуляк, Ст. і Мар. Гнатюк. Доц. Германюк, Тем. Бойко, Дан. Ткачук, Мар. Ґерманюк. Юр. Германюк, Як Семенюк, Ів. Волошин, Ник. Марчук. Мих. Книгиницький, Ст. Гуцуляк, Мих. Мельничук К. Остафійчук; инші менш як 100 мп. Загальна сума 40.500.

Повітовий Комітет Перемишль — І. част. спису: 35.000 Інститут ґімн., 27.810 Громада Негрибка, 15.000 Тов. „Народн. Базар“, 13.000 Бурса о. Николая; по 10.000: Тов. взаїмн. кредиту „Віра“, „Народний Дім“, д р Дмоховський, Борис І., д-р Загайкевич Вол. і Ельза; 7.000 Ґреґолинський Д., по 5000: Ярема А., д-р Кормош Т., д-р Войтович П., Ґолійчук Теодор, Ґолійчук Олександра, Зубрицький В, д-р Секела Р.; 4.500 Ропіцький, по 4000: Левкевич О., о. Кормош О. 3.760 Кульчицькі Олена і Ольга, 3.385 Любович Евген: по 3000: о. Зуб-

рицький А., Татух М., Чайківські, Савицька М., Котиси, Гера М., Яросевич О.; 2.570 IV. кл. Б. українгімн., по 2.500: Білинський І., Маркою М., Волянська В., Тишинська Е., Дмоховський Р., Погорецька О., Куники; по 2000: Губчак С., Метик Р., Савицька О., Гудз В., Кормошева О., Данько І., Ковальський Р., Кочиркевич Т.; по 1.770 ученики Інституту гімн.; по 1.500: Негребецька Г., Крупа А., Кміцикевич С., Марченко К., о. Госовач М.; по 1.300: Негребецька І., Бошко В.; по 1000: Феняк О., Соколь О., Слободян О., Бордун М., Кульчицька Ів., Кохановська С., Гривнякова М., Кривтовський Е., Кравчишин С., Кольцо Г., Саковський Д., Глембоцький Л., Гадзевичі, з акафисту в Вапівцях, Гоцка О., Адамська А., Ганкевич П., д-р Кочиркевич М., Кочиркевич Емілія, Губорів Ю., Лельо Г., Яросевич К.; по 800: Негребецька О., Пайташ К.; 600 Негребецький А., по 500: Волян Г., Маївка І., Тимочко С., Бат А., Н. Н., Сокаль О., Кузьмів О., Яросевич В.; 300 Краснопольська П., 200 Баран І.

Державні коедукац. семінарійні курси з українською викл. мовою — збірка учит. збору: 2000 о. Дзерович Ю.; по 1000: Гриньовський П., Скоробогатий С., д-р Цегельський Р., Мрицівна О., Левицький С., Левицький І., д-р Чубатий М., Навроцька Д., Федусевич М., Курилас О., Калинович В., Лисяк Н., Магаляс С., Андрохович А., Тиховський В., Таранько М.; по 500: Бодянський Б., Гриневич Й.; по 100: Гайдукевич О., Неділка М. терц.

Збірка переведена п. Волчуком Ф. між урядниками-заточенцями в Кольбушовій (Зах. Галичина): по 2000: Придаткевич М., Волчук Ф.; по 1000 Іванчук Р., Куренда Н., Тимчишин М., Н. Н. з Золочева, Н. Н. з Товмача, Н. Н. з Стрия; 20.000 Ректорат гр. кат. духов. семинара Львів, 10.000 Монастир о. о. Василіян у Львові, 15.000 Монастир о. о. Василіян в Крехові, 15.000 о. о. збірка в монастирській церкві о. о. Вас. в Крехові.

Комітет с. Варваринець, пов. Теребовля: 2000 Мельник І., 1200 Єндрияшин А., по 1000: Огірок М., Горин А., Гузій К., Паращук М., Фалович М.; 700 Бурега М., по 500: Огірок М., Цибушник С., Луків А., Огірок А.; 400 Мочульський О.; по 300: Гульовата Т., Блащишин М., Мик. Ю., Гузій Д.; по 200: Горин Ф., Гущак О.

Комітет с. Нагужа, пов. Теребовля: 1200 Бутран Ю., по 1000: Капуста Е., Крупа А., Єднаковська А., Бойко А., Огірок М., Кожушко М., Гардецький Я., Мельник М., Зілинський М., Капуста М.; 200 Зілинський О., 160 Н. Н., 100 Гульовата М.

На днях зложив п. Б. на вкл. кн. „Дністра“ ч. 13.380 збірку с. Видинова пов. Снятин в квоті 229.104 мп. Треба зазначити, що збірку переводжено ще перед дозволом станиславівського воєвідства. о. Цегельський надіслав від селянина з Задорости коло Струсова Івана Сліпоча квоту 24.740 мп. Сама цифра говорить про свідомість селянина. Таких дуже рідко стрічаємо поміж жертводавцями. С. Тюдів надіслало збірку 53.650 мп. На це склалась переважно частина села, що зветься „Нижний конець“. Жалко, що друга частина села, хоч значно богатійша, при збірці осталась по заді. Ініціяторами збірки в Тюдові були п. п. Рудницький М. і Мукалюк Д. та селяни Іван Гурей Лукила і Семен Миронюк.

Всім ініціяторам і жертводавцям Краєвий Комітет складає щиру подяку.

Просвітно-організаційний фонд „Просвіти“.

Ч. 147) о. декан Богдан Елїяшевський Зашків 2000, кличе всіх конденканальних; 148) Ірина Нисколон учит. Вербів 1000, кличе: Дозю Кривокульську, учит. Губинок, Місю Блашкевичівну, учит. Вовче, Волод. Кордубу, радн. суду Бережани, Осипа Скорика, учит. Носів, Василя Задорожного, учит. Козівка, Івана Стогонського, учит. Богатківці; 149) д-р Микола Срібний, адвок. Надвірна 1000; 150) о. декан Іван Токар Підгайці 2000; 151) о. дек. Заячківський Збараж 1000, кличе: о. Івана Бохенського Красноселці, о. Теофіля Копистянського Клебанівка, о. Северина Наконечного Льдзіне; 152) о. Михайло Баричко Щирець 1000, кличе: д-ра Трешневського Щирець, д-ра Б. Савчака, В. Могильницького, Кирила Малицького, Гринька Книша всі зі Щирця; 153) о. Адріян Добрянський проф. гімн. Бучач 2000, кличе: Семена проф. гімн., о. Маріяна Лещинського Смаля проф. гімн., Василя Винара го катехита, всі з Бучача; 154) Іван Кебало Стрілиська нові 2000, кличе: Василя Нізьникевича, Микиту Кондрата, Данилу Липу, всі господарі в Стрілиськах нових; 155) Лев Гавриляк Надвірна 1000, кличе: Юрка Покезу учит. Надвірна, Ілію Дмитрика учит. Рафайлова; 156) Культурно-освітний кружок Йосифів 2.600; 157) о. Іван Фединський, парох Любінь вел. 2000, кличе: д-ра Ілію Салагуба адвок. Львів Руська 3, о. Івана Крука парох Керниця п. Городок, о. Теодозія Цара парох Мавковичі п. Черляни, о. Стефана Гарабача Радимно Ісоо, Осипа Мартинюка суддю Городок, о. Ксенофонта Роздольського пароха Городок; 158) Стефан Чолій Верхня 1000, кличе: Михайла Когута, Михайла Лизня, Костя Лугового, Івана Шевчука з Гриця, Василя Когута всі з Завадки, Яця Сенїва, Юрія Гребіника, Сидора Жолобка, Гриня Барана, Михайла Барана всі з Перекоп п. Негівці, Петра Слюзара, Федя Нижника, Петра Нижника всі зі Станькової п. Завадка; Василя Мельника, Дмитра Калинишина. Юрка Федоришина Козюка, Костя Дуду, Тимка Дуду, Петра Головчака, Івана Романишина, Михайла Стрілья, Миколу Перчика, Андруха Дуду с. Дмитра, Юрка Тимківа с. Василя всі з Верхні п. Завадка; 159) Іван Дроцик директ. коопп. Курники п. Яворів 1000, кличе: Василя Слободу, Семка Паранчука, оба в Курниках п. Яворів, Івана Хомяка Кошелів п. Куликів; 160) о. Осташевський парох Курники п. Яворів 1000, кличе: о. Василя Сеня в Завидовичах п. Городок ягайл., о. Івана Крука Керниця п. Городок, о. Харламповича Старисько ad Яворів; 161) М. Thürhaus, Поморяни вигрaна в віста; 162) Гринь Тершаковець Якимчиці 1000, кличе: Антона Черника і Мих. Ковтуна с. Михайла, оба з Якимчиць п. Комарно, Олексу Пеленського і Андрія Калимона с. Івана, оба Розлуча п. Комарно; 163) о. Йосиф Логинський Стратин нижній 2000, кличе: д-ра Романа Курбаса адв. Рожнятів, Александра Тимкевича радн. суду Коломия, о. Николу Маркова, катихит Синевідсько вижне.

З усіми письменними замітками в справі допомогової акції в користь „Голодної України“ і українських емігрантів в Польщі, хай наше жіноцтво звертається до „Союза Українок“ у Львові вул. Рутовського ч. 22. (Народний Дім).

ОПОВІСТКИ.

Спільні Шиші Сходини членів кружків У. П. Т. ім. Ганни Барвінок і Шевченка відбудуться дня 30. липня с. р. (неділя) о годині 6-тій вечером в школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12. На порядку деннім реферат проф. Як. Яцкевича: „Культ національної чести“. Дискусія. З огляду на вагу теми сподіється треба, що громадянство Стрийського передмістя явиться так чисельно, як це було на послідних сходинах і ще кождий приведе зі собою нового члена. За Старшини Кружків: *д-р Іван Волошин, Константина Малицька.*
158 1—3

В Талергофі, на цвинтари „Під соснами“, відправлю — яко бувший Талергофець, дня 12. серпня ц. р. парастас за похоронених там наших інтернованих Галичан. — *Свщ. Олександер Коренець*, катехит в Тернополі, тепер Wien, XVIII. Michaelerstrasse 8/37.

Львівський театр Бесіди з Турки н/С. переїде до Трускавця, де дасть ряд вистав в салі „Сільський Господар“. Дня 2. серпня виставить „Гальку“. 3 серпня „Бурлак цигана“, 4. „Тартюф“. Дальші вистави оголоситься в слідуючих числах.
VII. 1—2

Вінчання пор. У Г.А. Онуляка Ореста з п. Галею Менцінською відбулося дня 15. липня 1922 р. у військовій церкві в Йозефові, Чехословаччина. З сеї нагоди зложили новоженці 50 чеських корон на „Рідну Школу“. К. П. К. в Йозефові.
144 1—1

До кандидатів духовного стану! Хто з укінчених гімназистів або студентів богословя бажає в заграничних місійних інститутах приготовитися до місійної праці на Україні та Росії, нехай зголоситься до Ректорату духовного семинара у Львові (вул. Копирника 36). Студенти богословія однак мусять мати надто на це дозвіл від духовної власти їх дієцезії, до котрої належать.
104 3—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би що про **Павла Янчишина** з Ляшок мурованих к. Львова б. жовніра австрійської армії 30. п. п., що попав в російський полон в 1916 р. ніякої звістки нема, буде ласкавий повідомити жену Катерину Янчишин, Ляшки муровані п. Збоїска.
142 2—3

Дрібні оголошення.

ОЖЕНИТЬСЯ державний службовик, VII-степ. старший вже кава єр, богатий, з дівчиною або бездітною вдовою до 30 літ, господарною, лагідної вдачі, образованою, хоч би сиротою і з міщанського або селянського стану, маючою реальність. Дискреція запевнена. Неаноніммові зголошення з докладною адресою поручено на: І. Чарновський, Львів, посте рестанте, головна почта за квітом. 108 1—1

СТУДЕНТ ЕКСПОРТІВКИ І СТУДЕНТ МЕДИЦИНИ у Відні, ізза браку знайомости нав'яжуть переписку з молодими паннями. Листи слати: Липиця долішна, Іосо, посте рестанте „Експортівець — медик“. 145 1—3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ І РЕКОНВАЛЕСЦЕНТІВ в Дорі, найзнаменитші кліматичнолічничій місцевости в краю **ПЕНСІОНАТ „ОЛЕНА“** отворений цілий рік. Від 1. 8. вільні місця. Заряд п. Іосо. 148 1-4

ПРАВНИК з іспитом, оженився з панною, котра допоможе йому до покінчення двоклітних студій. Зголошення з фотографією слати: Іван Паук, Тернопіль, посте рестанте. 154 1—2

ПОШУКУЄТЬСЯ від 1. вересня інструктора до уч. VI, IV. і II. кл. гімназ. Осібна комната. Зголошення з условіями слати на адресу: Олена Кпко — Долиняни п. Княгиничі ad Ходорів. 141 2—2

МОТОРИ ровні від 6 до 120 HP., машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ“ Львів, Баторого 14—30

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі).
67 6—7

СПЕЦІЯЛІСТ СКІРНИХ І ВЕНЕР. НЕДУГ
Д-р Н. Гольдштайн
б. елев від. і берн. клінік ординує для жінок 10—12, для мущин 2—5 **ЛЬВІВ, вул. КРАШЕВСЬКОГО 3.**
155 1—1

ЛІКАР
Д-р медицини
Василь Білецький
ординує в **СНЯТИНІ.**
20 4—4

ДЕТНИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА
Львів, вул. Сикстуська, 17.
без болю пльомбовання і виривання зубів, штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже приступній ціні. — П. П. Панієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.
86 7—10

Збірник літургічних і других церковних пісень на мішаний хор д-ра Ст. Людкевича.
Одержати можна в книгар. **Ставропигійського Інститута**
49а **Ціна 1500 мп., порто 100 мп.** 3-5

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Повітової Спілки для продажи худоби
стов. зар. з обмеж. порукою
в ДОЛИНІ
відбудуться дня 20. серпня 1922 о годині 3 пополудни у власнім льокали (дім Федера) в Долині зі слідуючим порядком нарад:
1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звіт Дирекції з діяльности і рахунків за рік 1921.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Узгіднення статута по міні закона з дня 11. грудня 1920. В. 8. Р. П. 111.
5) Внесення і запити.
Книги, Біланс і замкнення рахунків виложені в льокали Спілки для перегляду членів в годинах від 8 рано до 6 вечером кождого дня почавши від 5. серпня 1922.
Коли би в означенім дни і годині не явилося приписане статутом число членів, то Збори відбудуться дня 20. серпня 1922 о годині 4 пополудни в тім самім льокали і з тим самим денним порядком і рішення западуть без огляду на число приявних членів. 152 1—1
НАДЗІРНА РАДА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Стоварищення ощадности і позичок
„ПРАЦЯ“ в Бучачи.
відбудуться в четвер 3. серпня 1922 о год. 2 попол. в льокали стоварищення.
Порядок:
1) Отворення Зборів.
2) Звіт з діяльности Управ, замкнення рахунків і біланс за час 1914—20.
3) Звіт ревізійної комісії.
4) Затвердження замкнення рахунків і білянсу за час 1914—20.
5) Вибір ревізійної Комісії на слідуючий рік.
6) Внесення і директиви.
Замкнення рахунків і білянс виложені в год. урядових до перегляду членів.
Бучач, 22. VII. 1922.
Дирекція стов. „Праця“ в Бучачи:
В. Винар. Г. Цаптайко.
147 1—1

по переведенії докладній реконструкції льокалю відкрито на ново КАВАРНЮ І РЕСТАВРАЦІЮ

REPUBLIQUE

Львів, вул. Косцюшка 1. (ріг вул. Сикстуської)

Нова управа поручається П. Т. Публиці. Фахове і чесне веденя. Всі страви і напитки першорядної якости. Ціни дуже умірковані. — Велика кількість денників і часописів. Щоденно концерти сальонової капелі під батутою славного віртуоза і дірігента п. Рота. 3—3 133

Капелюхи мужеські, жіночі і дітсчі детайльно і гуртом по фабричних цінах продають — — — складниці — — —

пл. Марійська 8, Казимирівська 25, Фабрика Бальонова 3.

І. Краєва фабрика капелюхів **РУДОЛЬФА НАЙВЕЛЬТА** XX.—12

Складайте жертви на Рідну Школу.

Позір! Самбір — Городок Ягайлонський (6 серпня) — Перемишль — Добромиль — Судова Вишня. **Увага!**

:: УКРАЇНСЬКА БАЛЕТОВА ТРУПА НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНЦІВ ::
151 відомого АРТИСТА-БАЛЕТМАЙСТРА 1—1

Василя АВРАМЕНКА

яка, після блискучих виступів у Львові обїзджає зараз Галичину, **27, 28, 29. і 30-ого липня** дасть по одному виступу в зазначених містах.

Ціни місць доступні! — — — Набувайте білети завчасно!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
„СЕЛЯНСЬКОЇ КАСИ“
в ТОВМАЧИ

відбудуться в середу дня 16. серпня 1922 о год. 2 по полудни в льокали Товариства, зі слідуючим дневним порядком:

1) Відчитання протоколу попередних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности і рахунків за 1921 рік.
3) Звіт Комісії ревізійної.
4) Розділ чистого зиску.
5) Внесення і ухвали.

НАДЗІРНА РАДА.

150 1—1

Шевська робітня
Т-ва Допом. еміґрантам з Вел. України у Львові
120 2-3
(при вул. Городецькій ч 64)

реформована і поширена. Приймає замовлення на нову обув ріжних фасонів — мужеських, жіночих і дитячих. Реперує старе. Робота виконується гарно, міцно і по приступних цінах. — Робітня має фахових майстрів з ліпших київських шевських закладів. Виготовляють високі чоботи — російського військового зразку.

Присилайте передплату!

ПОДЯКА.

Божому Провидінню подобалося забрати 28. VI. 1922 Дорогу жену і маму дітям бл. п. Надію, Марію з Чекалюків Ладову. Всім-Всім Дорогим що в часі недуги відвідували Її, в день похорону віддали Їй своєю участю послідну прислугу, нам опечаленим передали слова співчуття, та своєю присутністю, порадою і потіхою були нам помічні у тих тяжких хвилях складаємо отсим щире українське СПАСИ-БІГ.

Долина в липни 1922.

Муж з дітьми.

126 1—1

„ПОЛОТНО“ Львів, Зіморовича 20.

XII. поручає: 3—15

полотна, цвіґи, сукна, мотузяні вироби.

Недуги венеричні, скірні; застарілі лічить спеціяліст **Д-р ФРІШ** — вул. ВАЛОВА ч. 11.

156 1—2

Прекрасний образ

Тараса Шевченка

в олійній красці на картоні величини 20×28 продає „УМНА“, Wien, VIII., Ledererg. 20. — Для книгарень і читалень значний опуст. — 5% на „Рідну Школу“ від продажі. — Замовляти просимо:

Kunst-Verlag „U M N A“

1784 **Wien, VIII., Ledererg. 20.** 6—?

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
СТОВАРИШЕННЯ
„РУСЬКА КАСА“ в Долині

відбудуться дня 29. липня 1922 о годині 11-ій рано в будинку української ґімназії в Долині з слідуючим порядком:

1) Відчитання протоколу.
2) Справоздання касове, затвердження білянсу і розділ чистого зиску з 1921 р.
3) Справа вибору Управи.
4) Внесення членів.

Вразі неприсутности вимаганого статутом числа членів, відбудуться Загальні Збори з тимсамим порядком і в тім самім дни і льокали о годині 12-тій. Білянс можна переглянути в касі в годинах урядових.

Долина, дня 15. липна 1922

НАДЗІРНА РАДА:

146 1—1

---

38 3—6

:: Ортопедично-механічне бандажове заведення ::

ІВАНА УГРИНА

у Львові, вул. Кохановського ч. 17.,

виконує лічничі ґорсети і ортопедичні прилади по найновійшим лікарським вказівкам, прямодержачи, штучні ноги і руки, спеціяльні перепуклинові опаски і на обвислі черева (ляпаратомійні) суспензори, необхідні артикули для ужитку хорих і т. п.

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оповіщує отсим додатковий конкурс на вільні місця учителів середніх шкіл всіх фахових груп в приватних середніх школах УПТ. з речинцем вношення подань до 15-го серпня с. р. Платня як в державних заведеннях. До подань належить долучити опис життя і особові документи (також у відписах). IX. 2—3

ДРУКИ І ПЕЧАТКИ виготовлює гарно і дешево друкарня і фабрика печаток **І. ФРІДМАНА** у Львові, вул. Сикстуська ч. 4.

ТРАВА Мохнацького 42.

153 1—1

:: ПАТЕНТИ ::

оправляє найдешевше ФІРМА

М. Самосій

у Львові вул. РУСЬКА 18.

XII СКЛАД ОБРАЗІВ І РАМ. 1—1

Краєве Товариство кредитове

(давнійше „Т-во урядників і священиків“)
у Львові, вулиця Домініканська ч. 11.
(власний дім)

дає ПОЗИЧКИ на гіпотеку і на векслі, приймає **ВКЛАДКИ** на

12%

більші суми на вищі відсотки після умови.

Вкладки забезпечені більшекратно майном Товаритсва.

1436) 2—5

На час Ферій від 1. до 20. серпня будуть наші робітні суконь і біляя цілком замкнені, а канцелярія і склеп отворені лише від 8—1 год. в пол., що П. Т. Гостям подає

ЖІН. СПІЛКА
„ТРУД“

XV 1—2 **ЛЬВІВ, РИНОК 39.** (вл. дім.)

ОПОВІЩЕННЯ.

Цим сповіщаю ВП. Громадянство, що при моїй балетовій трупі відкривається запис на **лекції по українському народн. танцу.** Запис бажаючих слухати лекції провадиться щоденно у у Секретаря Школи в Народньому Домі (вул. Рутовського ч. 22, пом. У. Бесіди) 5—7 г. веч. Перші виклади відбудуться у вівторок 1. серпня о 7. г. веч.

Артист-балетмайстер В. Авраменко.

157 1—3

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайльно до набуття у фірми:

А. Круман і Б. Фрухтер

Львів, пасаж Андрольго. (Вхід від вул. Рутовського 16 і Ринок 29.

Електричні МОТОРИ

XXI-2 **змінної струї**, як також всякого рода електричні артикули поручає гуртом і детайльно по найдешевших цінах фірма — **Б. ПАНЦЕР ЛЬВІВ — вул. КОПЕРНИКА 17.**

Дешевий тиждень! **НАЙДЕШЕВШЕ** КОНФЕКЦІЮ жіночу і діточу і КАПЕЛЮХИ набути можна у фірми — **„ЛЬВОВЯНКА“ Анни Вахтель** ЛЬВІВ, РИНОК 29. (дім Андролього). **Дешевий тиждень!**

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівтірка дня 25. липня 1922. славну чаруючу драму на тлі часів Людвика XVI в 7. великих діях п. з.

„ТАНЕЧНИЦЯ БЕРБЕЛИНА“.

В головних ролях ЛІДІЯ САЛЬМОНОВА, РОЗА ВАЛЕТТІ, РАЙНГОЛЬД ШИНЦЕЛЬ, ГАРРИ ЛІДТКЕ.

Оголошення надїлано Експедицією оголошень А. Ґелеса, Тернопіль, Вапова 24

ТЕРНОПІЛЬ, Коперника 17. **COSULICH LINE** **ТЕРНОПІЛЬ, Коперника 17.**

Постійне, правильне получення з Америкою.

До Північної Америки, Канади і полудневої Америки (Бразилії — — і Арґентини).

Найблищі кораблі відходять:

До Нового Йорку:
посп. пароход „Presidente Wilson“ 16. 6.
„ „ „Belvedere“ 15. липня
„ „ „Argentina“ 12. серпня
„ „ „Presidente Wilson“ 16. 8.

Ціна з Тернополя до Нового Йорку разом з утриманням в порті 106 ам. дол.

До Бразилії і Арґентини:
пароход „Sofia“ 7. липня
„ „Francesca“ 11. серпня
„ „Atlanta“ 1. вересня
„ „Sofia“ 6. жовтня

Ціна з Тернополя до Бразилії і Арґентини разом з утриманням в порті і з транзитовими візами 54 ам. дол. Арґентинське візо платить сам пасажир в конзуляті і коштує від кождого пашпорту 3 ам. дол.

Всі, котрі мають замір виїхати до північної Америки, Канади і Полудневі Америки (Бразилії і Арґентини), щоби негайно зголосилися листовно, або особисто до нашого бюра в Тернополи при вул. Коперника 17. де одержуть безплатно точні інформації і вказівки.

1820 5—5

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма

З друкарні Спілки „Діло“